

ALLEEN DE VERANDERING HOUDT STAND

(vrij naar HERACUTUS)

In de onlangs afgesloten zesenzeventigste jaargang heeft de oplettende lezer kunnen constateren dat er enkele, zij het kleine veranderingen in de bestaande typografie hebben plaatsgevonden; zo verdween in januari de vette letter uit zowel de titels als auteursnamen en werden vanaf maart de tabellen in een grijsvlak geplaatst. Het nu voor U liggende eerste nummer van de nieuwe jaargang – dat overigens een maand eerder verschijnt dan tot nu toe gebruikelijk, maar daarover zo meteen meer – wijkt echter, typografisch gezien, in een belangrijk aantal opzichten duidelijk af van de voorgaande (zes) jaargangen. Gewijzigde opvattingen ten aanzien van een eigentijdse grafische vormgeving alsmede een wijziging in de (hoofd)redactie – nieuwe bezems vegen schoon – hebben uiteindelijk geleid tot een geheel nieuwe typografische stijl van ons Maandblad, zowel wat betreft de omslag als het binnenwerk. Het Maandblad is niet alleen figuurlijk maar ook letterlijk in een nieuw jasje gestoken. Bij het tot stand komen van dit Maandblad-nieuwe-stijl is de redactie veel dank verschuldigd aan de grafisch ontwerper Stefan Graatsma uit Maastricht. Stefan is als ontwerper binnen ons Genootschap overigens geen onbekende meer, denkt U maar aan de even zo fraaie als originele Rector Cremers-Penning met bijbehorende oorkonde, maar ook voor de onlangs aan alle leden toegezonden bruine (giro)envelop ontwierp hij een nieuwe opdruk. Wij hebben Stefan ditmaal bereid gevonden om voor de omslag een geheel nieuw ontwerp te verzorgen en ons bovendien van advies te dienen bij het opstellen van een daarop afgestemde basis-typografie van het binnenwerk.

Om met het "jasje" te beginnen: de meest in het oog springende verandering ten opzichte van de voorgaande zes jaargangen vormt de omslag, zowel wat betreft de gebruikte papiersoort als het daarop aangebrachte grafisch beeld. Als basis voor het nieuwe ontwerp diende de reeds zes jaargangen voor het binnenwerk gebruikte indeling in drie kolommen. De naam van ons tijdschrift is in dit nieuwe ontwerp samengesteld uit een tweetal lettertypen: "**NATUUR**" in de neutrale futura uitgespaard in de natuur, "**HISTORISCH**", in de klassieke Times in de kleur van de natuur en tenslotte "**MAANDBLAD**" in de eigentijdse futura-light in de "kleur" van het binnenwerk waarmee een relatie gelegd wordt met de inhoud van het Maandblad welke geheel in de futura gezet is en daarmee tevens verwijzend naar het eigentijdse karakter van ons Maandblad. De gebruikelijke beknopte inhouds-aanduiding bevindt zich nu onderin de "derde kolom" hetgeen correspondeert met de plaats waar we de volledige inhoudsopgave op de binnenzijde van de omslag kunnen vinden. Het nummer van de aflevering c.q. maand treft U linksboven in de "eerste kolom" aan en is omwille van de herkenbaarheid beduidend groter dan de overige gegevens. Verder is alle tekst op de voorzijde van de omslag geheel in kapitalen (hoofdletters) gezet wat de herkenbaarheid ten goede komt; het gaat hier tenslotte niet om leestekst-blokken, maar juist om korte, kernachtige aanduidingen. Dit laatste is overigens ook een van de uitgangspunten geweest bij het vaststellen van de nieuwe typografie van het binnenwerk. Om het eigen en steeds weer andere karakter van elk nummer op de omslag tot uitdrukking te laten komen, is het idee van de maandelijks wisselende "voorplaat" – die op de afgelopen zes jaargangen een belangrijk stempel heeft gedrukt en in feite elk nummer een eigen "gezicht" heeft gegeven – gehandhaafd waarbij ze omwille van een evenwichtige bladspiegel echter teruggebracht is tot de aanvaardbare grootte (c.q. breedte) van twee kolommen. Ook hier correspondeert de plaats van de "voorplaat" (rechtsboven) met die van de bijbehorende toelichting op de binnenzijde van de omslag. De van jaar(gang) tot jaar(gang) wisselende kleur blijft eveneens gehandhaafd en zal op de omslag van elk nummer terugkeren in de vorm van een permanente foto die de voorkant ("eerste kolom") en de achterkant ("derde kolom") met elkaar verbindt. Hierdoor krijgt nu ook de "rug" van elk nummer de kleur van de betreffende jaargang met als gevolg dat straks iedere jaargang in de boekenkast herkenbaar is aan een eigen (rug)kleur hetgeen opzoeken zou kunnen vergemakkelijken. De speciaal hiervoor gemaakte foto (zie ook de "voorplaat") geeft een momentopname van een karakteristiek stukje Limburgse natuur, zowel dode (gesteente en bodem) als levende (flora en fauna). De "derde kolom" op de achterzijde bevat verder de gebruikelijke vaste gegevens over de diverse studiegroepen. De overige twee kolommen blijven gereserveerd voor de maandagenda. Ook aan de te gebruiken kleuren heeft Stefan aandacht besteed; voor de komende zes jaargangen heeft hij een verlopende reeks van zes "natuurlijke" kleuren samengesteld.

Bij zo'n geheel vernieuwde, eigentijdse omslag behoort ook een daarop afgestemde typografie van het binnenwerk. Zo keert de uit twee lettertypen samengestelde naam van ons tijdschrift boven elke bladzijde terug en is het overdadige lijnenwerk dat het bedrukte deel van elke bladzijde zowel boven als beneden begrensd, komen te vervallen. Het lettertype voor de tekst is eveneens aangepast; op voorstel van Stefan is gekozen voor de strakke en heldere futura, een "moderne" en toch al klassieke letter. Omwille van de herkenbaarheid en om het verschil met de feitelijke leestekst te accentueren, zijn de titels en kopjes geheel in kapitalen gezet. Hierdoor is een strakkere, overzichtelijke en evenwichtige bladspiegel ontstaan. Een en ander heeft ons bovendien een uitbreiding van acht regels tekst per kolom opgeleverd. Door omstandigheden is het helaas niet mogelijk gebleken de voor latijnse namen gebruikelijke cursieve letter al in dit eerste nummer-nieuwe-stijl te verwerken.

Tenslotte nog even iets over het op het eerste gezicht enigszins merkwaardig tijdstip waarop U het januari-nummer 1988 heeft ontvangen. De reden hiervoor is tweeledig: 1) het januari-nummer heeft betrekking op de maand januari hetgeen onder meer inhoudt dat in de op de achterzijde afgedrukte maandagenda alle activiteiten van dié maand vermeld worden. Om daarover in de toekomst misverstanden te voorkomen is besloten de nummers te laten verschijnen in de laatste week voorafgaande aan de maand waarop het nummer in feite betrekking heeft; 2) via deze constructie vullen we bovendien het na de noodgedwongen bezuinigingsstap (zie vorige "dubbel" nummer) ontstane gat; op de oude voet verder gaan zou immers betekenen dat U tot eind januari op het volgende nummer had moeten wachten. Vanaf nu zult U dus steeds in de laatste week voorafgaande aan de maand waarop het nummer gedateerd is (en in feite betrekking heeft), het vernieuwde Maandblad ofwel "**natura in futura**" ontvangen.

Dit moment van verschijnen biedt overigens nog een ander voordeel, de redactie is nu in de gelegenheid U op het juiste moment een gelukkig en voorspoedig 1988 toe te wensen.